

Meesters en leerlingen ontmoeten elkaar

Op 13 januari was er een speciale ontmoeting, georganiseerd door KIVI, ConceptT en de gemeente Enschede. Rond een concreet vraagstuk gingen studenten Civiele Techniek van de Universiteit Twente aan de slag met zeer ervaren medewerkers op het gebied van water. Het is een aanzet tot meer waardering van ervaringskennis en het geven van een impuls aan de opbouw van vakmanschap.

Zorgen om vakmanschap

Veel mensen die actief zijn in de waterwereld, en ook in andere werkvelden, maken zich zorgen om de ontwikkelingen rond vakmanschap. We zien dat ervaringskennis minder waardering krijgt in een wereld waarin organisaties groter worden en werkzaamheden steeds vaker afgerekend worden op gekwantificeerde indicatoren. Kwaliteit als gevolg van ervaring laat zich moeilijk kwantificeren. Ook gaan er de komende jaren veel mensen met pensioen waarvan het jammer is dat kostbare kennis achter de geraniums verdwijnt. Gevolg kan zijn dat jongeren zich steeds meer richten op de steeds fraaier wordende computermodellen, waardoor gevoel voor praktijk afneemt.



De dialoog begint door met z'n allen langs het tracé te fietsen waar de stadsbeek ooit moet gaan stromen.

Twee groepen

Op 13 januari zijn vijftien studenten en negen ervaren medewerkers uit de waterwereld bijeengekomen. De gedachte achter het experiment was dat deze twee groepen elkaar veel te bieden hebben. Studenten zijn onervaren, maar hebben wel kennis over nieuwe systemen, veel enthousiasme en een leven voor zich. Ervaren medewerkers weten hoe je in de 'echte' wereld buiten zaken voor elkaar kunt krijgen. Ook al kunnen ze het niet expliciet benoemen, ze zien de complexiteit van de praktijk en kunnen deze hanteerbaar maken. In de traditionele gilden die we in Europa hadden was het normaal dat ze elkaar ontmoetten, als leerlingen en meesters. Dat is vrijwel verdwenen. Communicatie verloopt nu vooral via formele lijnen. Het experiment was bedoeld om

iets van de waarden van gilde terug te halen en een bouwsteen te ontwikkelen voor vergroting van vakmanschap.

Stadsbeken door Enschede

De studenten en ervaren medewerkers hebben gezamenlijk gewerkt aan een complexe opgave in Enschede. Om klimaatverandering het hoofd te kunnen bieden, grondwateroverlast te verminderen en de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten, worden stadsbeken geïntroduceerd die dwars door bebouwd gebied lopen. Het programma voor de middag zag er globaal als volgt uit: kennis maken, gezamenlijk fietsen langs het tracé, werken in zeven groepjes en de plenaire eindsessie. De opgave was om vanuit elk groepje met één idee te komen waarmee de gemeente geholpen is bij het realiseren van de stadsbeken.

Narratieve werkwijze

Cruciaal was dat er narratief is gewerkt. Narratief betekent: verhalend. Er wordt verteld vanuit de ervaring en concrete voorbeelden - in plaats vanuit abstracties - en daardoor wordt ervaringskennis overgedragen. Dat begon al in het begin. De ervaren medewerkers moesten zich voorstellen door in twee minuten een verhaaltje te vertellen over wat ze hebben meegemaakt, als kleurrijke illustratie van hun lange en boeiende carrière. Twee studenten gaven aan: "Ik weet alle verhaaltjes nog." In de groepjes ging het vrijwel automatisch. Eén van de ervaren medewerkers stelde achteraf: "Wat me het meeste opviel was het totaal ontbreken van voorschriften, checklisten en procedures. Eigenlijk zijn in Nederland alle processen gevangen in het volgen van de procedures en afvinklijstjes. Die maken je snel aan het twijfelen. Dat hebben wij eigenlijk niet, vanwege onze eigenzinnigheid en de jonge studenten ook niet vanwege hun onervarenheid. Daardoor kun je in korte tijd heel wat kan bereiken."

Resultaat

De vertegenwoordigers van de gemeente waren onder de indruk van wat hun aan ideeën werd aangereikt. Het experiment is geslaagd. Er is een breed gevoel aanwezig dat een dergelijke werkwijze eerder standaard moet zijn dan uitzondering. Iets van de waarden van de oude gilden mag terugkomen.